

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ В СИСТЕМУ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

На сьогоднішній день нагальною стає потреба вибору моделі освітньої діяльності, яка б відповідала європейським стандартам, зберегла б усі надбання національної освіти та повною мірою забезпечила б професійно-особистісне становлення фахівців. Зрозуміло, що кожна парадигма освіти є пріоритетною на певному освітньо-кваліфікаційному рівні навчання. Так, дослідження взаємозв'язку учіння і професійного розвитку особистості, яке здійснено Є. Ф. Зеєром [1], доводять доцільність використання в процесі професійної підготовки майбутніх фахівців наступних освітніх парадигм: *когнітивно орієнтованої парадигми* — на початковому етапі професійної підготовки (1-й рік навчання); *діяльнсно орієнтованої парадигми* — на основному етапі професійної підготовки (2—3-й роки навчання); *особистісно орієнтованої парадигми* — на завершальному етапі професійної підготовки (5-й рік навчання). Як бачимо, поступовість у визначенні пріоритетності освітніх парадигм відповідає механізмам професійного становлення особистості в процесі професійної підготовки в умовах вищого навчального закладу.

Водночас, потреба у фахівцях «нової генерації», здатних творчо застосовувати набуті знання, навички, вміння, а професійні ситуації вирішувати нестандартно, вимагає не тільки підготовки конкурентоспроможних фахівців, але й впровадження *компетентісно орієнтованої парадигми* в систему неперервної освіти. Певна річ, що саме вона повинна вирішити проблему гармонізації усіх освітніх парадигм, оскільки компетентісно орієнтована парадигма, як і інші, має теоретико-методологічне підґрунтя, орієнтує на набуття певних цінностей та установок, що дозволить не тільки побудувати цілісну стратегію розвитку освіти з метою створення єдиного освітнього простору, але й забезпечити цілеспрямоване особистісно-професійне становлення фахівців.

Компетентісно орієнтована парадигма дозволяє простежити закономірність щодо набуття певних видів компетенції на різних етапах професійного становлення особистості. Так, узагальнено

цей процес відповідно до системи неперервної освіти можна представити наступним чином:

Загальна середня освіта

— період оптації (вибір професії) — стандартні (базові) компетентності, компетенції, кваліфікації, які дозволять учням здійснювати навчально-професійну діяльність у межах нормативного функціонування;

Вища освіта

— період початкової професійної підготовки (1-й рік навчання) — ключові (універсальні) компетентності (інструментальні та міжособистісні знання і навички), які забезпечать соціально-професійну адаптованість та загальну професійну підготовленість до майбутньої трудової діяльності;

— період основної професійної підготовки (2—4-й роки навчання) — ключові (універсальні) компетенції (системні знання, навички, уміння), які дозволять розв'язувати професійні завдання нестандартно та творчо;

— заключний період професійної підготовки (5—6 роки навчання) — ключові (універсальні) кваліфікації (спеціальні знання, навички, уміння), які забезпечують конкурентоспроможність випускників вищих навчальних закладів та визначають їх продуктивність і професійну мобільність;

Післядипломна освіта

— період професійної адаптації — провідні (особистісно значимі) компетентності, які дозволять здійснювати нормативно схвалену діяльність з урахуванням посадових інструкцій, кваліфікаційних характеристик і технологічної документації;

— період первинної професіоналізації — провідні (особистісно значимі) компетенції, які забезпечать засвоєння та виконання багатопланових видів діяльності;

— період вторинної професіоналізації — провідні (особистісно значимі) кваліфікації, які дозволять продуктивно здійснювати інтегративні види діяльності;

— період професійної майстерності — корективні (динамічні) компетентності, компетенції, кваліфікації, що дозволять перетворювати і змінювати професійну діяльність, забезпечать передачу професійного досвіду іншим.

Як бачимо, така модель реалізації компетентнісно орієнтованої парадигми в умовах неперервної освіти вимагає, по-перше, визначення предметного змісту результатів навчання (системи компетентностей, компетенцій, кваліфікацій) на кожному етапі професійного розвитку фахівців; по-друге, визначення змісту на-

вчального матеріалу, що орієнтовано на формування компетентностей, компетенції, кваліфікації; по-третє, визначення основних форм і методів професійного становлення фахівців. Крім того, зауважимо, що визначення нами корективних (динамічних) компетенцій зумовлено специфічністю періоду професійної майстерності й потребує змістовного обґрунтування та практичної перевірки щодо їх формування в умовах неперервної освіти.

Література

1. Зеер Э. Ф. Психология профессионального образования. — М.: МПСИ, Воронеж: МОДЭК, 2003. — 480 с.

Т. В. Мусієць, канд. екон. наук, доц.,
кафедра міжнародних фінансів

ОСОБЛИВОСТІ РОЗРОБКИ НОВИХ МАГІСТЕРСЬКИХ ПРОГРАМ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Дуже важливим питанням при підготовці фахівців є розробка нових магістерських програм. Наука рухається уперед, з'являються нові наукові течії, нові категорійні поняття, нові економічні теорії, що обумовлюють сучасний розвиток економіки, зокрема міжнародної, і мають прагматичне значення для її функціонування. Підготовка нових програм має базуватися на сучасних тенденціях існування економічного простору. Нова магістерська програма має складатися з ряду дисциплін, які між собою взаємопов'язані, і які одночасно несуть різноманітну інформацію. Треба чітко відслідкувати, щоб питання, що розглядаються в різних дисциплінах програми підготовки магістрів, не повторювалися, і одночасно разом надавали можливість отримати якісні знання в окремих сферах економіки, у тому числі і міжнародної.

Сучасні магістерські програми підготовки майбутніх фахівців мають розроблятися на основі сучасних досягнень не тільки теорії, але і практики, особливо міжнародної. Дисципліни, що входять до магістерської програми, мають бути ретельно розроблені і скомбіновані таким чином, щоб давати уявлення про певні су-